

3/X/1976

Els rovellons

A llò que es diu d'un nom per a cada cosa, no es pot pas prendre al peu de la lletra. Cal no associar, indissolublement, com fan alguns, un nom i la cosa (o la idea o el concepte) que designa, d'acord amb un coneixement adquirit en un moment determinat, que es tendeix a considerar inalterable. Perquè la realitat és ben diferent: sovint hi ha dos (o més) noms que designen una mateixa cosa i, contràriament, dues (o més) coses designades pel mateix nom. Del primer cas ò diem sinonímia i del segon homonímia.

La nomenclatura popular vegetal és plena de casos de sinonímia i d'homonímia. D'exemples, en podriem dir a centenars, però triarem el d'un dels vegetals més coneguts del nostre país, el rovelló. El cas és que hi ha dues espècies de bolets (agaricacis) ben diferenciades, que tenen, usualment, el mateix nom: el gran mercat consumidor, radicat a Barcelona, i la gran massa dels boletaires dominicals, no distingeixen, efectivament, el *Lactarius sanguifluus* (segons sembla, el més gustós) del *Lactarius deliciosus* (Més primerenc i propi de zones humides) i designen totes dues espècies amb el nom comú de rovelló: és un cas d'homonímia. En algunes zones de gran tradició rovellonaire, com ara al Vallès Oriental i a la Selva, en canvi, si que els distingeixen i del *L. deliciosus* en diuen pinetell: és un cas de sinonímia, pinetell i rovelló designant una mateixa espècie.

A molts els costa d'admetre que algú anomeni pinetell aquell bolet del qual tota la vida n'han dit rovelló, perquè, com hem dit, associen indissolublement una paraula els lligams entre paraula i idea no són tan íntims ni absoluts com hem pogut arribar a creure. En el cas dels noms vulgars de les plantes i els animals, aquests lligams es dilueixen en una selva profusa de sinònims i homònims. Per això existeixen els noms científics, en llatí, que designen cada espècie inequívocament. A part que s'intenta, també, anar fixant una nomenclatura específica en cada llengua, tenint en compte diversos factors: extensió del nom escollit, valor descriptiu, etc.

ALBERT JANE